

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (11)

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

Dossiernummer
2402014

Enligt sändlista

Beslut om utökade föreskrifter och tillägg i skötselplanen för del av Vajsjöns naturreservat i Norsjö kommun

(4 bilagor)

Beslut

För att uppnå och tillgodose syftet med Vajsjöns naturreservat beslutar Länsstyrelsen Västerbotten med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken (1998:808) att även nedanstående föreskrifter ska gälla inom område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen tillägg till skötselplan för naturreservatet Vajsjön bilaga 3.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syftet med naturreservatet

Syftet enligt beslut 7 april 1971 (diarienummer III R11-7-70) och skötselplan 28 juni 2007 (diarienummer 512-8087-2005) ska även fortsättningsvis gälla, se bilaga 2.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

Syftet med naturreservatet får med detta beslut 28 maj 2025 (diarienummer 7783-2022) följande tillägg:

Inom fastigheten Norsjö 8:63 är syftet med naturreservatet också att vårda, bevara och återställa äldre lövrika barrskogar, lövskogar och lövrika yngre skogar samt att bevara den biologiska mångfald som är knuten till dessa miljöer.

Syftet ska uppnås genom att inom fastigheten Norsjö 8:63 lämnas äldre skogar i huvudsak för fri utveckling där de naturliga processerna tillåts fortgå. I de lövrika barrskogarna ska naturvärdeshöjande skötselåtgärder kunna genomföras för att gynna lövträd samt för att öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter. De yngre skogarna ska utvecklas mot lövdominerade skogar med stort inslag av döda och döende lövträd.

Skälen för beslutet

Skälen för att förstärka skyddet av naturreservatets skogar inom fastigheten Norsjö 8:63 är:

Vajsjöns naturreservat är en av de bästa fågelsjöarna i Västerbottens inland med en stor mängd rastande och häckande fåglar. Fastigheten Norsjö 8:63 utgör entré till naturreservatet. På fastigheten finns fågeltorn och rastplats.

På fastigheten Norsjö 8:63 växer äldre lövrik barrskog. Det finns också yngre lövrika bestånd som på sikt kan utveckla höga lövskogsvärden. Spritt på hela fastigheten står gamla grova björkar och aspar. Skogarna är värdefulla livsmiljöer för skyddsvärda arter och är betydelsefulla för Vajsjöns fågelfauna och är viktiga att bevara och sköta för att berika besökares upplevelser i naturreservatet.

Beslutet om stärkta föreskrifter gör att den gamla skogen och dess naturvärden bevaras och att den yngre skogen kan skötas så att den utvecklas till en biologiskt värdefull lövskog.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

Kompletterande reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med Vajsjöns naturreservat beslutar Länsstyrelsen att följande föreskrifter ska gälla **inom fastigheten**

Norsjö 8:63:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Inom fastigheten Norsjö 8:63 är det förbjudet att:

- avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
- plantera in för området främmande växter,
- släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, jordförbättringsmedel eller kalk.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Inom fastigheten Norsjö 8:63 förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

- skötselåtgärder för att skapa en mer varierad beståndsstruktur och ökad lövandel samt att gynna skyddsvärda arter genom att röja och fälla buskar och träd, ringbarka eller på annat sätt skada träd, tillföra död ved eller andra växtdelar,
- borttagande av för området främmande arter.

Ärendets beredning

Länsstyrelsen fick hösten 2022 från markägaren till fastigheten Norsjö 8:63 in en intresseanmälan om att skydda skogen. Fastigheten ligger inom Vajsjöns naturreservat (beslutat 1971-04-07, diarienummer III R11-7-70). Länsstyrelsen besökte fastigheten tillsammans med markägaren

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

och konstaterade att skogen har höga natur- och friluftsvärden. Naturvårdsverket tillstyrkte samma höst att Länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörd markägare i syfte att skydda skogen inom naturreservatet. Efter förhandlingar med markägaren har överenskommelse om intrångsersättning träffats.

Förslaget till beslut om utökade föreskrifter och tillägg i skötselplan för Vajsjöns naturreservat har 2025-04-11 sänts på remiss till berörda saksägare och myndigheter för yttrande och samråd. Naturreservatet ligger inom Malå och Gran samebyars vinterbetesmarker¹. Sametinget samt sändlistans samiska organisationer har 2022 begärt att Länsstyrelsens remisser med förslag till beslut och skötselplaner för naturreservat fortlöpande skickas. De har, liksom samebyarna, fått remissen.

Följande remissinstanser har yttrat sig:

- **Sametinget** skriver i sitt yttrande att renskötselns bedrivande i enlighet med gällande rennäringslag eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen inte ska hindras. Inom förvaltningen av naturreservatet bör samråd genomföras med berörda samebyar vid skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötselverksamheten, exempelvis naturvårdsbränning, stängsling och friluftslivsanordningar.

Länsstyrelsens kommentar: Äldre naturreservatsbeslut saknar ofta ett tydliggörande att renskötsel bedrivs i naturreservatet. Detta beslut 2025-05-28 innebär ingen utökning av Vajsjöns naturreservat och beslutet gäller inom en mycket begränsad del av reservatet, en fastighet. Länsstyrelsen gör därför i detta beslut ingen komplettering av föreskrifter eller undantag som ska omfatta hela naturreservatet. Ärendet initierades av en markägares intresseanmälan om förstärkt skydd av skogen på en fastighet. Liksom i remissen, får beslutet från 1971 kompletterande föreskrifter kopplat till skogsbruk på den fastigheten.

Som framgår av remissen är området där fastigheten ligger sedan lång tid tillbaka naturreservatets entré med friluftslivs-

¹ Sametingets markanvändningskartor. www.sametinget.se

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

anordningar. Skötselplanen har kompletterats med att samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför skötselåtgärder som kan påverka renskötseln.

- **Skogsstyrelsen, Norra Västerbottens distrikt** skriver i sitt yttrande att de är positiva till förändringarna och inte har några synpunkter på presenterat underlag.
- **Svenska samers riksförbund (SSR)** skriver i sitt yttrande att de inte har några särskilda synpunkter på de utökade föreskrifter som föreslås i remissen. SSR saknar ett tydliggörande att undantag för renskötselrätten gäller inom området.

Länsstyrelsens kommentar: Detta beslut 2025-05-28 gäller, som framgår ovan och i remissen, endast inom en fastighet i naturreservatet. Det görs, som i remissen, inga ändringar av beslutet från 1971 i övriga delar av naturreservatet. Naturreservatet har inga föreskrifter som hindrar renbete. Se också Länsstyrelsens kommentar till Sametingets yttrande.

- **Sveriges geologiska undersökning (SGU)** har meddelat att de avstår från att yttra sig.

Övriga myndigheter och remissinstanser har valt att inte yttra sig.

Översiktlig beskrivning

Vajsjöns naturreservat är en värdefull fågelsjö som ligger 1 km sydost om Norsjö tätort. Årligen rastar stora mängder fåglar i och intill sjön, bland annat brushane, sångsvan, sädgås, svartsnäppa, trana och flera arter av änder. Vajsjön är häckningslokal för bland annat bläsand, gräsand, knipa, kricka, skedand, stjärtand och vigg. I sjön häckar även dvärgmå, skrattmå och flera vadare.

På fastigheten Norsjö 8:63 växer äldre lövrik barrskog med gott om gamla aspar samt gran- och tallsumpskog. Skogarna är olikåldriga och skiktade och har ställvis allmänt med stående död ved av gran och lövträd. På fastigheten finns också två oröjda och mycket lövrika ungsogsbestånd.

Intill fastigheten Norsjö 8:63 finns en parkering och från parkeringen går en väg genom fastigheten Norsjö 8:63 till ett fågeltorn. På fastig-

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

heten finns också en grillplats. Det finns en stig runt Vajsjön som delvis går genom fastigheten.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till förstärkt skydd

A-föreskrifterna enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken förstärks i och med att skogsbruk förbjuds inom fastigheten Norsjö 8:63.

På fastigheten Norsjö 8:63 växer äldre lövrika barrskogar med värdefulla naturskogsstrukturer. Det finns också yngre lövrika skogar som på sikt kommer utvecklas till värdefulla lövskogar och därmed förstärka naturreservatets skogliga naturvärden. Området har också höga värden för friluftslivet. För att de höga skogliga värden ska bestå behöver området långsiktigt skyddas från skogsbruk.

Möjliggörande av skötselåtgärder

På fastigheten Norsjö 8:63 finns lövrik skog som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska bevaras och utvecklas, något som beslutet från 1971 inte medger. Vajsjön är en fågelsjö där de lövrika miljöerna kring sjön är gynnsamma för områdets fågelliv. För området främmande arter kan behöva bekämpas.

Av ovan nämnda skäl kompletterar Länsstyrelsen i detta beslut B-föreskrifterna om förpliktelse att tåla intrång, enligt 7 kap. 6 § miljöbalken, för att möjliggöra denna naturvårdande skötsel.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Naturreservatet ligger inom Malåns avrinningsområde med skydd mot vattenreglering för kraftändamål enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Områden som är av riksintresse ska, enligt miljöbalken, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet stärker möjligheten att uppfylla syftet med reservatet och därmed stärker det utpekade riksintresset.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

Beslutet bedöms vara förenligt med Norsjö kommuns översiktsplan². Enligt kommunens översiktsplan är det en prioriterad fråga för kommunen att utveckla naturområden inom 1,5 km från tätort eller byar med avseende på bl.a. ekologisk mångfald och friluftsliv. Bevarandet av skogar samt skötselåtgärder för att gynna fågellivet stärker områdets höga värden för tätortsnära friluftsliv.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer att de utökade A-föreskrifterna samt tilläggen i B-föreskrifterna behövs för att skydda och utveckla områdets bevarandevärden.

Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås. Länsstyrelsen finner sammantaget att de positiva effekterna av att bevara fastighetens skogar överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning.

Upplysningar

Inom det område som markerats på kartan i bilaga 1 gäller föreskrifterna i beslutet 1971 om Vajsjöns naturreservat (diarienummer III R11-7-70), se bilaga 2, tillsammans med de kompletterande föreskrifter som finns ovan i detta beslut 2025-05-28 (diarienummer 7783-2022).

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan

² Norsjö kommun. 2022. Översiktsplan för Norsjö kommun. Laga kraft 2023-01-11.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Lena Lundevaller, handläggare områdesskydd, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Emil Larsson, handläggare områdesskydd, Kristina Larsson, handläggare naturreservatsförvaltning, och Henrik Sporrang, handläggare områdesskydd, medverkat.

Helene Hellmark Knutsson

Landshövding

Lena Lundevaller

Handläggare områdesskydd

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namn-underskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

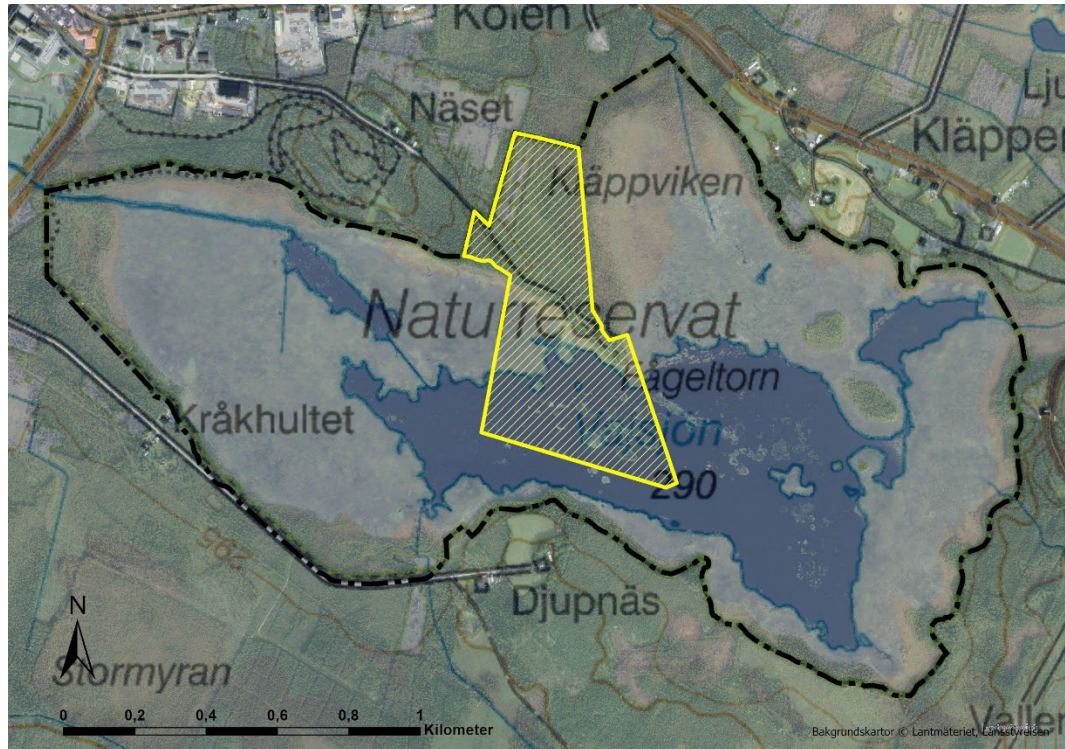
Bilagor

1. Karta över Vajsjöns naturreservat med fastigheten Norsjö 8:63 markerad.
2. Länsstyrelsens beslut om Vajsjöns naturreservat 1971-04-07 (diarienummer III R11-7-70) och skötselplan beslutad 2007-06-28 (diarienummer 512-8087-2005).
3. Tillägg till skötselplanen för Vajsjöns naturreservat inklusive bilaga.
4. Överklagandehänvisning regeringen.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

Bilaga 1

Karta över Vajsjöns naturreservat (svart streckad linje) med fastigheten Norsjö 8:63 markerad (gul randigt område).

7.4.1971

III R11-7-70

Naturreservat för Vajsjön. Norsjö kommun
(1 bilaga)

Med hänsyn till Vajsjöns värde som fågelsjö har hos länsstyrelsen i Västerbottens län väckts fråga om bildande av naturreservat jämlikt 7 § naturvårdslagen av ett område runt sjön.

Berörda markägare har lämnats tillfälle yttra sig över förslaget, varjämte yttranden avgetts, bl a, av Norsjö kommun, överlantmätaren, länsarkitekten och statens naturvårdsverk.

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 § naturvårdslagen, att Vajsjön med strandområden med hänsyn till sjöns värde som fågelsjö skall avsättas som naturreservat. Området har närmare angivits på en till ärendet hörande karta.

För reservatet skall gälla följande föreskrifter.

Gällande jakt- och fiskerätt omfattas ej av föreskrifterna.

Föreskrifter angående förfogande över fastighet

Det är förbjudet

- att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad som ej krävs för jord- eller skogsbrukets behov
- att avsänka sjön samt att i övrigt företaga diknings- eller dräneringsarbeten, som ej krävs för att hålla odlad jord eller skogsmark i stånd samt
- att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga luftledning eller bedriva täktverksamhet.

Föreskrifter gällande allmänheten

Det är förbjudet

- att under tiden 15.4 - 15.8 vistas inom området utom längs särskilt markerad stig
- att avsiktligt störa djurlivet
- att släppa fri hund, katt eller andra djur

7.4.1971

III R11-7-70

att fälla, bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller plocka blommor samt att skada växande gröda eller hägnader och andra anordningar för jord- och skogsbruk.

Vård och förvaltning

Reservatet skall vårdas så att dess prägel så vitt möjligt bibehålles. Aktiva insatser för att främja fågellivet vid sjön skall dock kunna göras.

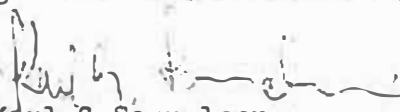
Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägarna. Förvaltningen bör ske i överensstämmelse med en av länsstyrelsen godkänd skötsel- och dispositionsplan.

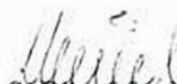
Benämning

Reservatet skall benämnas Vajsjöns naturreservat.

Besvär över detta beslut kan anföras genom skrivelse till Konungen. Skrivelsen skall tillställas jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm, och skall ha kommit in dit inom tre veckor eller, om menighet klagar, inom fem veckor från den dag klaganden har fått del av beslutet.

Klaganden bör i besvärsskrivelsen tydligt ange länsstyrelsens beslut eller foga beslutet till skrivelsen. Vidare bör klaganden meddela sin fullständiga adress.

Karl G Samuelson

S Rönblad

Bilaga
Karta över reservatområdet

Kopia till
statens planverk
statens naturvårdsverk
länsarkitekten
överlantmätaren
distriktslantmätaren
kommunen
byggnadsnämnden
vägförvaltningen
registret
skogsvårdsstyrelsen

markägarna (rek + mb)
Norra Västerbotten
Västerbottens Folkblad
handlingarna

7.4.1971

III R11-7-70

att fälla, bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller plocka blommor samt att skada växande gröda eller hägnader och andra anordningar för jord- och skogsbruk.

Vård och förvaltning

Reservatet skall vårdas så att dess prägel så vitt möjligt bibehålles. Aktiva insatser för att främja fågellivet vid sjön skall dock kunna göras.

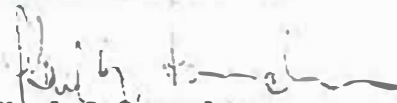
Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägarna. Förvaltningen bör ske i överensstämmelse med en av länsstyrelsen godkänd skötsel- och dispositionsplan.

Benämning

Reservatet skall benämnas Vajsjöns naturreservat.

Besvär över detta beslut kan anföras genom skrivelse till Konungen. Skrivelsen skall tillställas jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm, och skall ha kommit in dit inom tre veckor eller, om menighet klagar, inom fem veckor från den dag klaganden har fått del av beslutet.

Klaganden bör i besvärsskrivelsen tydligt ange länsstyrelsens beslut eller foga beslutet till skrivelsen. Vidare bör klaganden meddela sin fullständiga adress.

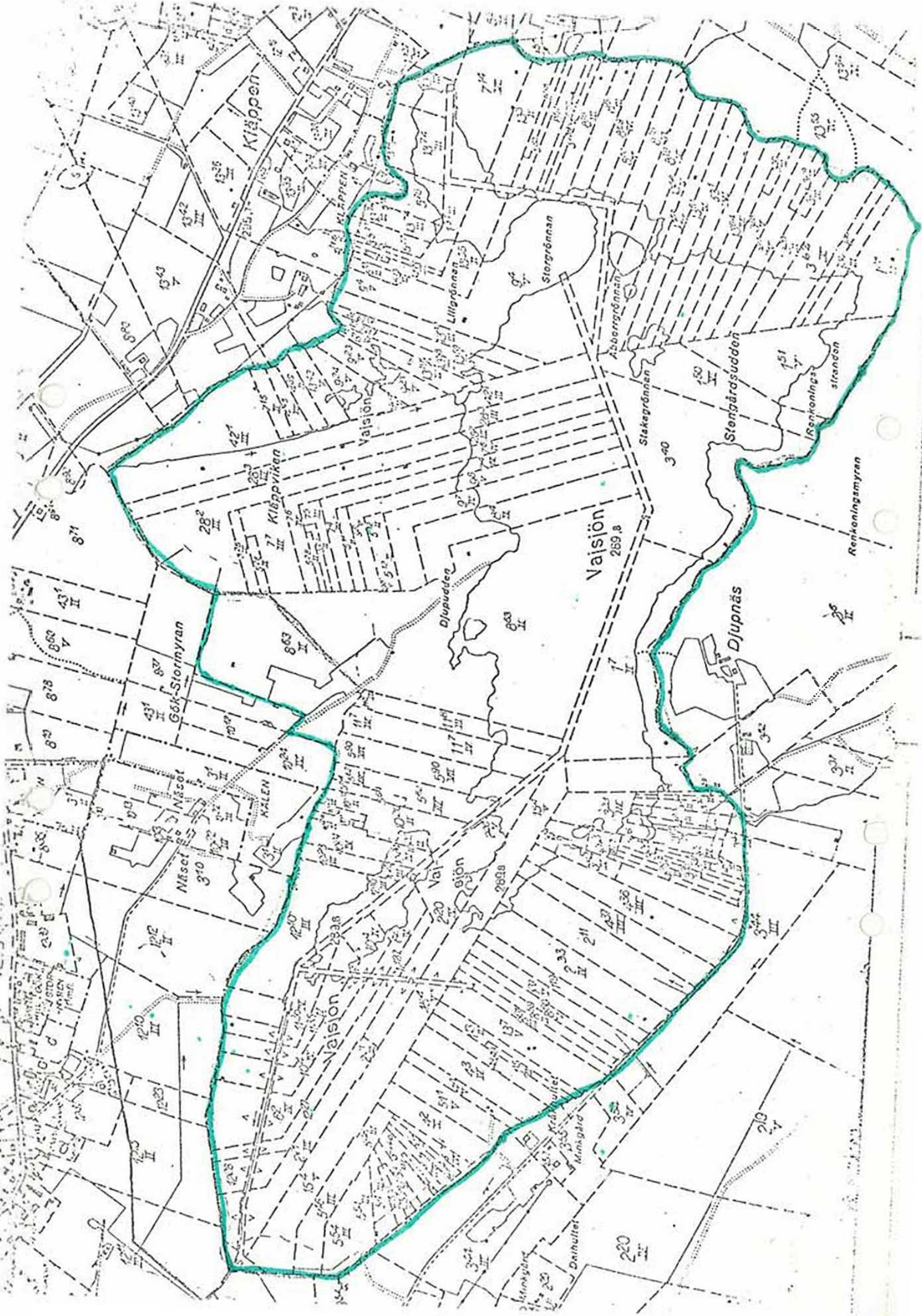

Karl G Samuelson

S. Rönneblad

Bilaga
Karta över reservatområdet

Kopia till
statens planverk
statens naturvårdsverk
länsarkitekten
överlantmätaren
distriktslantmätaren
kommunen
byggnadsnämnden
vägförvaltningen
registret
skogsvårdsstyrelsen

markägarna (rek + mb)
Norra Västerbotten
Västerbottens Folkblad
handlingarna

SKÖTSELPLAN FÖR VAJSJÖNS NATURRESERVAT I NORSJÖ KOMMUN

Innehållsförteckning

- 1. Syfte med säkerställande och skötsel**
- 2. Beskrivning av reservatet**
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Allmän beskrivning av området
- 3. Skötsel av naturtyper**
 - 3.1 Våtmarker och vatten
 - 3.2 Övrig mark
- 4. Friluftsliv**
 - 4.1 Anläggningar och information för friluftslivet
- 5. Övriga anläggningar**
- 6. Nyttjanderätter**
- 7. Utmärkning av gränser**
- 8. Sammanställning av åtgärder**
- 9. Tillsyn och uppföljning**

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Det primära syftet med säkerställandet och skötseln av reservatet är att så vitt möjligt sköta området så att dess värde som rast- och häckningslokal för våtmarksberoende fågelarter bibehålls. Aktiva insatser ska kunna göras för att främja fågellivet vid sjön. Reservatet ligger lättgängligt till och är av betydelse för det lokala friluftslivet.

2. Beskrivning av objektet

2.1 Administrativa data

Namn	Vajsjön
Skydd	Naturreservat – 2402014
Kommun	Norsjö
Läge	Ca 1 km SO om Norsjö samhälle, kartblad 22J 1e-f, naturgeografisk region 32c, koordinat 1675700 / 7204700
Ägarkategori	Privat
Fastigheter	Ett stort antal
Totalareal	270 ha
Produktiv skog (ej skyddad)	48 ha
Vatten och våtmark	218 ha

Indelning i naturtyper (enligt KNAS)

Lövblandad barrskog	16 ha
Triviallöv	18 ha
Vatten	74 ha
Myr	144 ha

Förvaltare	Länsstyrelsen
------------	---------------

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Naturreservatet Vajsjön ligger en kilometer nordost om Norsjö samhälle, i ett flackt landskap och på en höjd av 290 m ö h. Huvuddelen av reservatet utgörs av öppet vatten och våtmark och omges främst av skogsmark. Vajsjön avvattnas till intilliggande Norsjön via en smal kanal i västlig riktning. Området har stort värde som rast- och häckningslokal för våtmarksberoende arter och sedan 1971 skyddas sjön med omgivande mark som naturreservat.

Vajsjön var tidigare en del av Norsjön. I slutet av 1800-talet sänktes vattenytan för att öka avkastningen vid slåttern och i samband med det blev Vajsjön en självständig sjö. Sjöslåttern upphörde på 1940-talet. Området har även nyttjats för flottning och under senare delen av 1800-tal anlades en reglerbar flottningsdamm vid utloppet, denna var i bruk fram till 1930-talet då flottningen upphörde.

I och med att slåttern upphörde började igenväxningen av våtmarken ta fart. Vajsjöns vattenspiegel är idag endast en liten del av sjöns yta när den var som störst. Våtmarken är relativt grund med ett största vattendjup på ca 2 meter. De fria vattenytorna omges av sumpmarker som översvämmas temporärt i samband med snösmältningen. De grunda stränderna gör att sjöns yta kan bli betydligt större under vårflödet.

Figur 1. Översiktskarta för Vajsjöns naturreservat.

Våtmarken är en betydelsefull häcklokal för sjöfågel, men är framförallt viktig som rastlokal för ett stort antal arter. Årligen rastar mängder av sångsvan, sädgås, trana, sjöorre, brushannar, doppingar, storlom samt ett flertal arter av vadare. Vajsjön utgör häcklokal för bl.a. gräsand, stjärtand, skedand, knipa, vigg och kricka. Inom reservatet finns numer ett stort antal fågelholkar. Under perioden 15/4 – 15/8 är det förbjudet att vistas inom delar av reservatet.

Växtlivet i och kring våtmarken består främst av starr och madrör. Längs den nordvästra stranden har Västerbottens landskapsblomma Kung Karls spira sin växtplats. På sjöns botten växer av bl.a. gäddnate, ålnate, näckros och dvärgnäckros.

Reservatets omedelbara närhet till Norsjö samhälle och lättillgängligheten gör det till ett attraktivt besöksmål, för såväl fågelintresserade som för en bredare allmänhet. Reservatets entré är från sjöns norra sida och nås via en skogsbilväg. Längst ute på Djupuddan finns ett fågeltornet varifrån man får god sikt över sjön.

Sjöns stränder och vatten är uppdelat mellan ett stort antal fastighetsägare (ca 140 st). Reservatet förvaltas av länsstyrelsen i samråd med markägarna.

3. Skötsel av naturtyper

Under denna rubrik beskrivs uppsatta kvalitetsmål och de skötselåtgärder som kommer att utföras inom olika delar av reservatet.

3.1 Våtmarker och vatten

Innefattar samtliga våtmarker och vatten inom reservatet.

Kvalitetsmål

- Våtmarkens värde som lokal för rastande och häckande fågel ska bestå.
- Arealen av våtmark och vatten ska vara minst 218 ha.
- Våtmarkens hydrologi och vattenkemi ska vara opåverkade.
- Minst 5 karaktäristiska arter för dessa våtmarker och vatten ska kunna hittas.
- Våtmarken ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Åtgärder

Våtmarker och vatten inom reservatet får utvecklas fritt. Aktiva insatser ska kunna göras för att främja fågellivet vid sjön. Eventuella åtgärder ska utredas separat och ske i samråd med markägarna. En inventering av Vajsöns fågelliv ska utföras av naturvårdsförvaltaren inom skötselplanperioden.

3.2 Övrig mark

Övrig mark inom reservatet är inte skyddad. Skogsbruk får bedrivas med särskild hänsyn till naturvårdens intressen enligt föreskrifterna till 30 § Skogsvårdslagen (1998:1538).

4. Friluftsliv

Naturreseptatet Vajsjön ligger mycket nära Norsjö samhälle och området är vida känt som en viktig rast- och häckningslokal för våtmarksfåglar. Störst antal besökare har reservatet under fåglarnas flyttning på våren. Vajsjön nyttjas i stor utsträckning för rörligt friluftsliv och av den närliggande skolan. I Norsjö finns ett lokalt engagemang för området genom intresseföreningen Vajsjöns Vänner. Lättillgängligheten, ett rikt fågelliv ger tillsammans med det lokala intresset goda förutsättningar för reservatet att utvecklas ytterligare som besöks- och utflyktsmål.

4.1 Anläggningar och information för friluftslivet

Reservatet är skyltat från Rislidenvägen. Vägen leder in mot reservatet norrifrån, passerar reservatsgränsen och leder vidare ca 500 meter mot rastplatsen och fågeltornet på Djupudden. Entrén ligger vid reservatsgränsen och tidigare fanns en grind på denna plats.

Strax utanför reservatsgränsen finns en iordningställd parkeringsplats. Reservatsskyltar i A3-format finns uppsatta vid entrén, vid fågeltornet och på ytterligare ett par platser i reservatet. Intill vägen står två lador som flyttats hit från omgivande marker. En enkel rastplats ligger intill våtmarken på en öppen gräsmark. Rastplatsen är mycket enkel och utrustad med bänkar och eldstad. Vägen leder vidare mot Djupudden och fågeltornet.

Längs med Vajsjöns norra strand leder en stig från reservatet entré och till sjöns utlopp. Reservatet nås även från sjöns södra sida via vägen mot Djupnäs.

Kvalitetsmål

Det övergripande målet är att reservatet ska nyttjas med hänsyn till fågellivet.

- Reservatet entré ska vara från sjöns norra sida.
- Anläggningarna i reservatet ska genomgående vara väl underhållna.
- Reservatsskyltar ska finnas vid entrén samt på ett par strategiska platser i reservatet.
- Det ska finnas väl en underhållen parkeringsplats intill entrén.
- Reservatet ska vara iordningställt för personer med lättare funktionshinder så tillvida att det ska vara möjligt att köra bil ut till rastplatsen. Intill rastplatsen ska det finnas en anpassad parkeringsplats. Anläggningarna vid rastplatsen ska vara anpassad till personer med nedsatt rörlighet.
- Gräsmarken ska hållas öppen och från rastplatsen ska man få en god utsikt över våtmarken.
- Fågeltornet ska vara väl underhållet och från tornet ska man få god sikt över våtmarken.
- Stigen längs reservatets norra sida ska vara väl skyltad och väl underhållen.

Åtgärder

De åtgärder som innebär en påverkan på skog och mark ska genomföras i samråd med berörd markägare.

- Nya reservatsskyltar i A1 format samt skyltställ och skyltar med information även på engelska ska tas fram och sättas upp intill reservatsentrén.
- Reservatsskyltar i minst A3 format ska tas fram och placeras på ett par strategiska platser i reservatet (se bilaga 2).
- Vägvisare i trä ska sättas upp mot besöksmål i reservatet, t.ex. fågeltorn och rastplats.
- Parkeringsplatsen intill reservatet ska iordningställas enligt länsstyrelsens rekommendationer.
- Vägen mot Djupudden ska försees med en grind intill reservatsgränsen och vägen ska vara väl underhållen fram till rastplatsen.
- Ladorna ska vid behov rustas upp och försees med nya tak.
- Rastplatsen ska vara utrustad med bänkar, bord och eldplats som anpassats för personer med nedsatt rörlighet. En torrtoalett med ramp ska finnas. Intill rastplatsen ska vägen beläggas med stenmjöl eller motsvarande material.

- Skogen mellan rastplats och våtmark ska vara röjd för att ge sikt mot våtmarken. I viss mån lämnas lövträd och videbuskar till skydd för fågellivet.
- Den öppna gräsmarken vid rastplatsen ska hållas öppen genom röjning av ris och vide.
- Stigen längs Vajsjöns norra strand (se bilaga 2) ska vara röjd och uppmärkt.
- Möjligheten att förlänga befintlig stig längs Vajsjöns norra strand till sjöns utlopp bör undersökas.
- Fågeltornet rustas upp.
- Utsikten från fågeltornet mot våtmarken ska hållas öppen genom siktröjning. I första hand ska gran huggas bort.
- En folder tas fram om fågellivet i reservatet.

5. Övriga anläggningar

Vägen mot reservatsentrén är allmän väg fram till sista bostadshuset i Näset och därefter privat.

6. Nyttjanderätter

Rätten till jakt- och fiske inom reservatet tillfaller markägarna som i detta fall är ca 140 stycken. Jakten bedrivs enligt gällande jaktlagstiftning.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av åtgärder

Åtgärd	Tidpunkt
Iordningställa parkeringsplatsen utanför reservatet enligt länsstyrelsens rekommendationer	2006-2008
Åtgärda vägen mellan reservatsgränsen och rastplatsen, sätta upp grind vid entrén.	2006-2008
Rusta upp rastplatsen med nya bänkar, bord, grillplats samt torrdass med ramp.	2006-2008
Reparera reservatets två lador och då framförallt taken	2006-2008
Rusta upp och staga fågeltornet	2006-2008
Ta fram och sätta upp nya reservatsskyltar i A1 och A3 format, sätta upp vägvisare i trä mot besöksmål	2006-2008
Röja den öppna gräsytan vid rastplatsen från sly och vide	Vart 3:e år

Röja och vid behov markera stigen	Vart 5:e år
Siktröja vid rastplatsen i riktning mot sjön samt vid fågeltornet	2015
var 10-15 år.	
Inventera fågellivet	2007-2010
Ta fram en fågelfolder över reservatet	2007-2010
Skötsel av rastplats, ved och torrdass	Årligen

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

En nationell metod för uppföljning av reservat och Natura 2000 områden har tagits fram. Den ska användas.

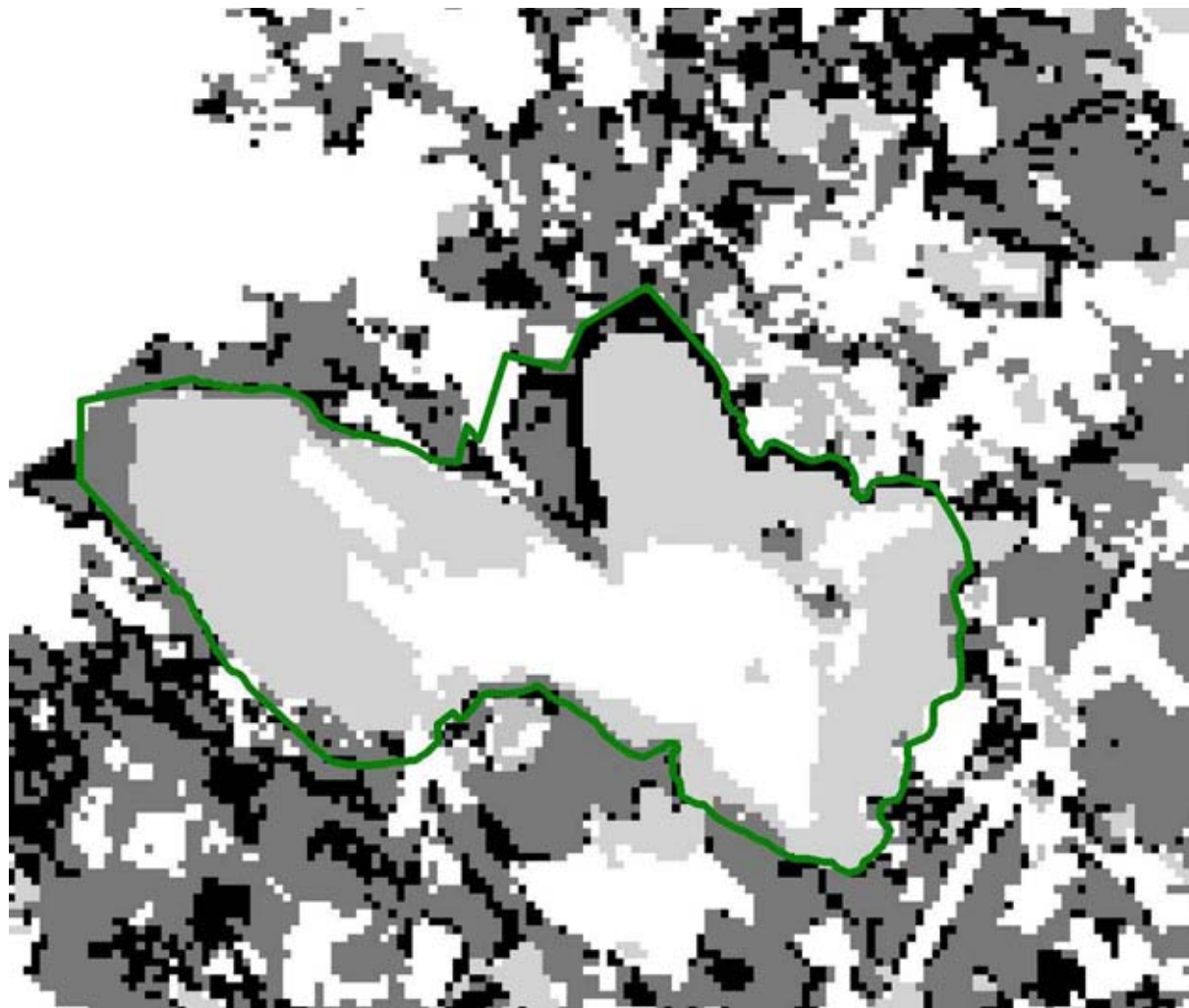
Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Lena Lundevaller

Anna Wenngren

- Bilagor**
1. Indelning i naturtyper enligt KNAS
 2. Anläggningar och information för friluftslivet

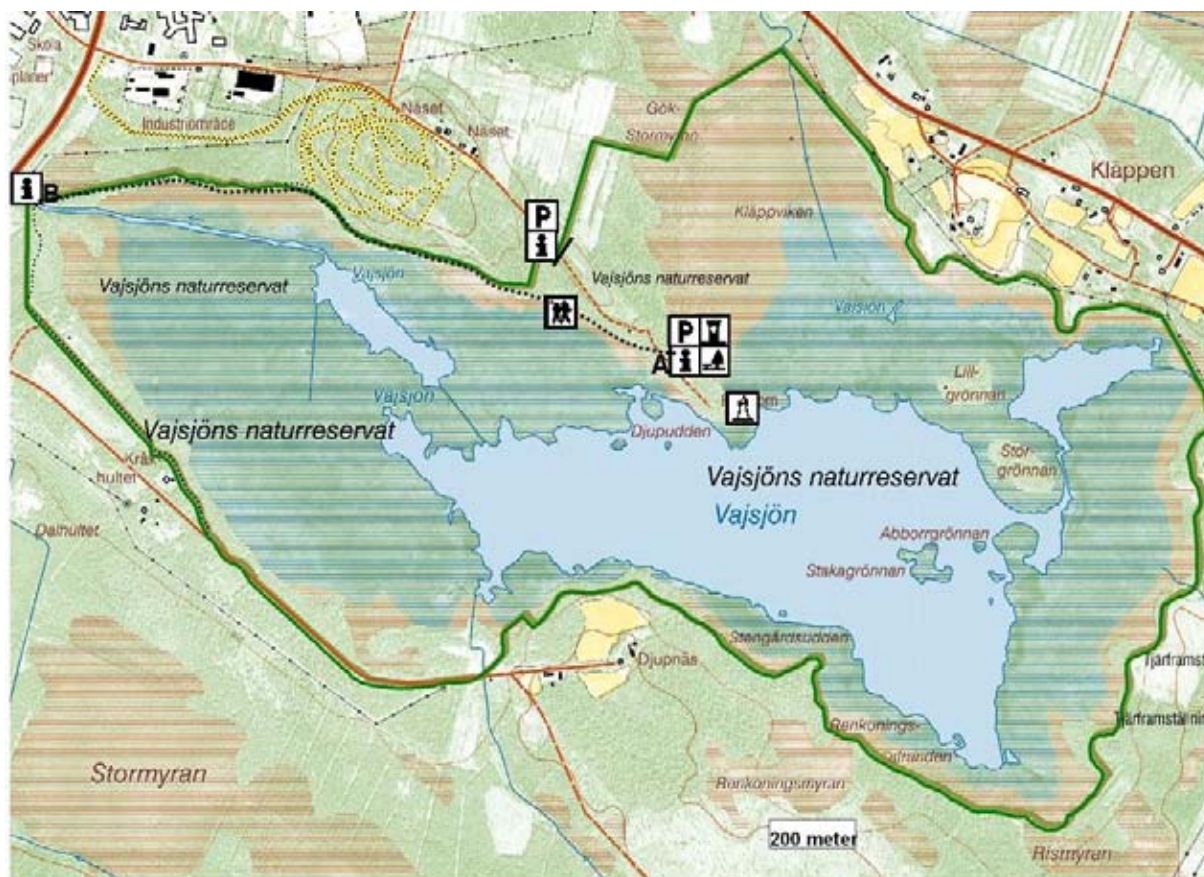
INDELNING I NATURTYPER ENLIGT KNAS

SKOGSTYP	FÄRG
Lövrik barrskog, triviallövskog	Svart
Tall-, gran-, barrbland- och barrsumpskog	Mörkgrå
Myr	Ljusgrå
Vatten	Vitt

Tillhör reservatsbeslut dnr: III R11-7-70

ANLÄGGNINGAR OCH INFORMATION FÖR FRILUFTSLIV

Teckenförklaring	
	Parkering
	Rast- och grillplats
	Utedass med ramp
	Information
	Fågeltorn
	Gångstig sträckan A till B

Tillhör reservatsbeslut dnr: III R11-7-70

Länsstyrelsen
Västerbotten

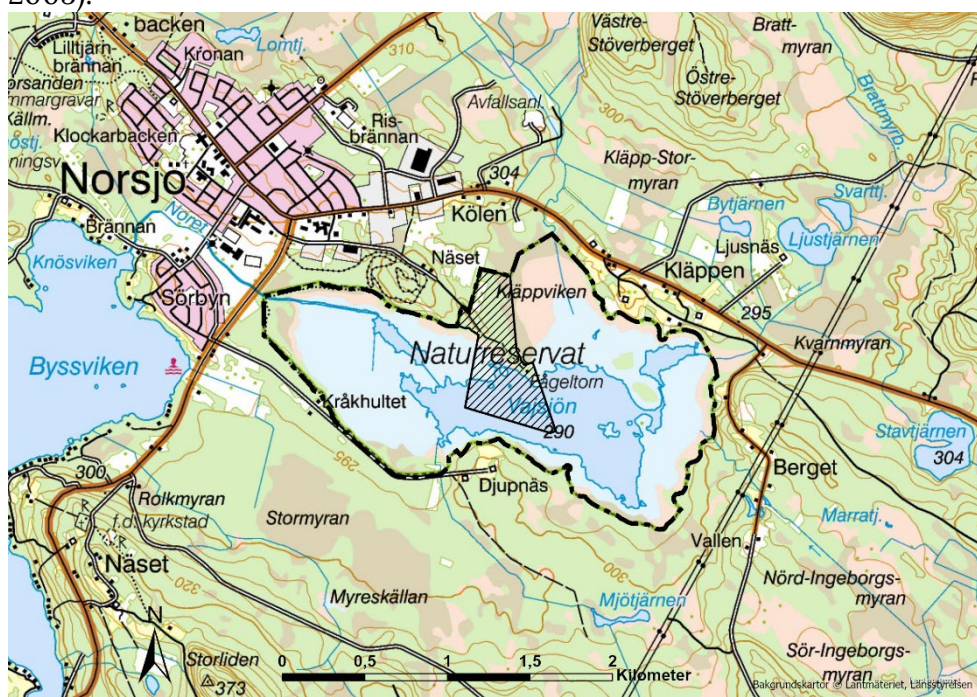
Bilaga 3 till beslut

1 (5)

Datum	Diarienummer
2025-05-28	7783-2022

Tillägg till skötselplanen för Vajsjöns naturreservat i Norsjö kommun

Denna skötselplan (28 maj 2025) omfattar endast de skogliga delarna av fastigheten Norsjö 8:63. Skötselplanen är ett tillägg till Vajsjöns naturreservats skötselplan från 28 juni 2007 (diarienummer 512-8087-2005).

Karta med Vajsjöns naturreservat markerat (svart streckad linje) och fastigheten Norsjö 8:63 (svart streckat område).

1 Beskrivning

I den sydvästra delen av fastigheten växer äldre lövrik granskog på frisk mark med stort inslag av äldre grova aspar. Skogen har under lång tid inte påverkats av skogsbruk och är därför olikåldrig, skiktad och har allmänt med hänglav och stor diameterspridning. Det är överlag

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

sparsamt med död ved, men bitvis finns det allmänt med stående döende och döda granar och lövträd. Flera träd har spår av vedlevande insekter och hackspettar.

I den östra delen av fastigheten finns äldre gran- och tallsumpskog. Det är ganska sparsamt med liggande död ved, men det förekommer en del lågor av gran och björk med bland annat klibbticka och vedticka. Stående död ved förekommer mer allmänt. Det finns till exempel flera murknande björkhögstubbar med födosöksspår och bohål från hackspettar.

Centralt på fastigheten ligger några lövrika ungskogsbestånd. En mindre del är planterat med tall men har stort uppslag av björk, som bitvis är dominant. Det finns också några igenväxande lägdor med björk och enstaka granar med några timrade lador.

Entrén till Vajsjöns naturreservat ligger på fastigheten Norsjö 8:63 och det är den delen av reservatet som besökare huvudsakligen vistas i. Det finns ett fågeltorn och en rastplats.

2 Skötselområden

Fastigheten Norsjö 8:63 delas in i två skogliga skötselområden, bilaga 1. Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

2.1 Skötselområde 1. Lövrik barrskog

Skötselområdet består av äldre granskog med stort inslag av äldre lövträd, främst asp och björk men också enstaka rönn och sälg. I skötselområdet ingår också en gransumpskog med stort inslag björk och enstaka tallar.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Efter en störning kan inslaget av lövträd öka vilket ger

Datum

2025-05-28

Diarienummer

7783-2022

goda möjligheter för lövträdsberoende arter att fortleva i området.

- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Skötselområdets skogar ska i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. Där igenväxning och förtätning av trädskiktet kan påverka områdets naturvärden negativt kan fällning eller ringbarkning av gran genomföras för att öka solinstrålningen, möjliggöra förnygring av lövträd samt bibehålla och återskapa värdefulla livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

2.2 Skötselområde 2: Lövskog

Skötselområdet består av områdets yngre lövskogar. Delar har planterats med tall men har ett rikligt uppslag av björk. Här och var står äldre grova aspar. I skötselområdet ingår också några med björk och gran igenväxande åkrar.

Bevarandemål

- Skogen ska domineras av lövträd för att ge goda möjligheter för lövträdsberoende arter att nyttja området.
- Naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, brand, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen ska tillåtas fortgå.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla lövträd ska vara vanliga. Tillgången på stående och liggande död lövved ska vara stor.

Datum

2025-05-28

Diarienummer

7783-2022

- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Skötselområdets skogar ska skötas så att de utvecklar höga lövnaturvärden och därmed förstärker värdena i naturreservatets övriga delar.

Skötselåtgärder kan vidtas för att öka lövandelen och för att skapa en mer varierad beståndsstruktur. Det ska inledningsvis vara möjligt att göra storskaligt uttag av barrträd för att gynna utvecklingen av lövrik eller lövdominerad skog. För att bibehålla de lövrika skogarna med en varierad åldersstruktur, död ved i olika nedbrytningsstadier samt föryngring av lövträd krävs därefter återkommande skötselåtgärder. Det ska därför vara möjligt att genomföra ringbarkning, luckhuggning, markstörning samt röjning av gran för att gynna löv. Lövträdsstammar kan också friställas för att gynna diameterspridning och en varierad artsammansättning.

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

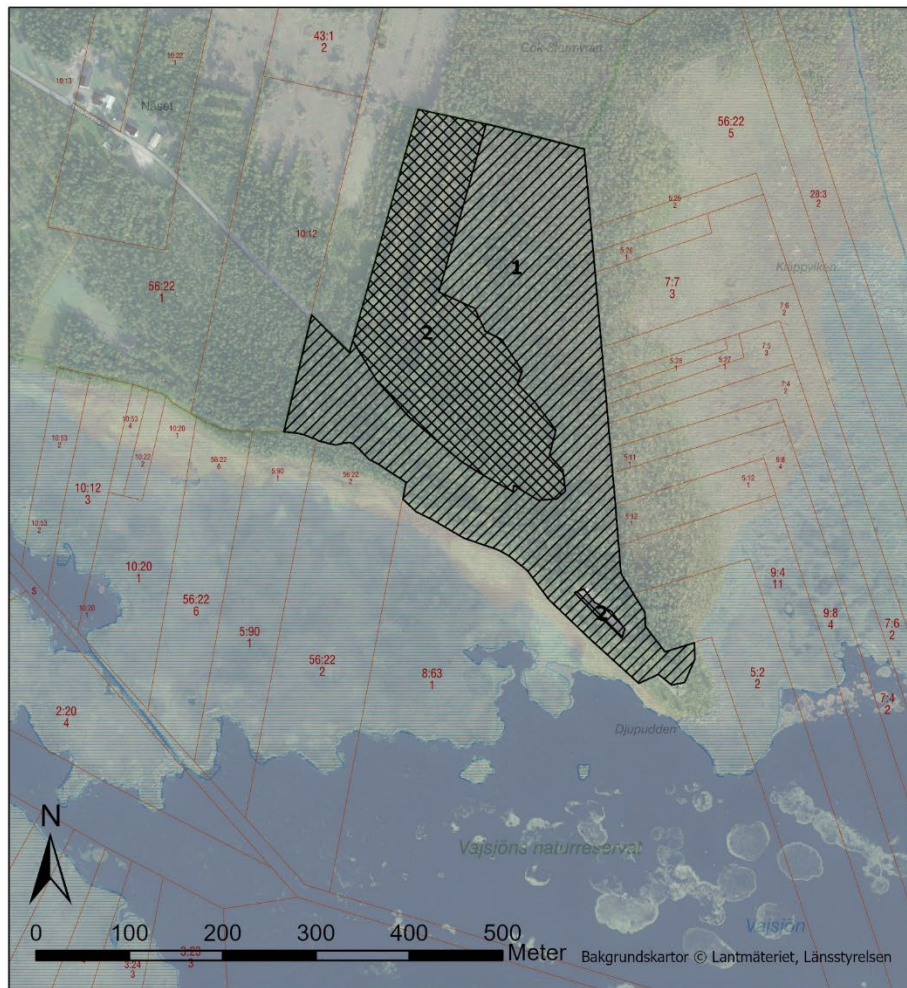
Bilaga

1. Karta med skötselområdena för skog markerade inom fastigheten Norsjö 8:63 i Vajsjöns naturreservat.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

Bilaga 1

Skötselområden

1. Barrskog

2. Lövsog

Naturreseptat gräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta med skötselområdena för skog markerade inom fastigheten Norsjö 8:63 i Vajsjöns naturreservat, Norsjö kommun.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 4 till beslut

1 (2)

Datum	Diarienummer
2025-05-28	7783-2022

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Datum
2025-05-28

Diarienummer
7783-2022

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.